

DIARI CATALA
Avisos, Noticias y Anuncios
PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Barcelona (diari i avís) 1 pta. mes
Espanya 4 ptes. mes
Unió postal 4 ptes. mes
Paquet de 30 números 90 cèntims

La Veu de Catalunya

Redacció y Administració:
Carrer d'Escudellers, 10 bis, entressò
(PROP DE LA RANBLA)
IMPRESSA:
Escudellers, 10 bis, baixos
Telèfon 184
Anuncia, escoles, comunicacions, y re-
clams a preus convencionals. Per la
edició del vespre s'admeten escoles
mortuaries, clausura de la tarda
Per l'edició del matí, fins a les tres de
la matutina.

Any XXII núm. 4,657 Barcelona: Dilluns 6 de maig de 1912 Edició del MATÍ

SANT DEL DIA: Sant Joan Antea Portum Latinam
Sant de demà: Sant Benet de Lilla, papa y abat, de Religiosos Dominiques. - Hores d'exposi-
ció: De les sis del matí a 2/4 de vuit de la tarda. - Demà: A la mateixa hora. - Cort de Maria: Ntra. Sra. de Lourdes, a Sra. Madrona (Poble Sec).
Demà: Ntra. Sra. de la Font de la Salut, en Molins, o a Sant Espirita. - Missa d'avui: St. Joan, ap. y ev. - Santo Portum Latinam: c. vernal.
La de demà: Sant Benet de Lilla, bis. y mrt., color vermell. - Adoració nocturna: Avui, dilluns, dia de Torn de la Mare del Rei de la Verge.

Observatori Meteorològic de la Universitat. - Director: E. Alcobé. - 5 de maig
BORES D'OBSERVACIÓ: 5 matí y 4 tarda. - Baròmetre a 0° y al nivell del mar 760.1; 7.6. - Temperatura: Màxima, 30.4; mínima, 19.1. - Humiditat: 68. - Vents: 1.2. - Direcció del vent: S. - Velocitat del vent: 32 km. - Estat del cel: 1. - Nivell del mar: 0. - Granulometria: 0. - Direcció del vent: S. - Velocitat del vent: 32 km. - Estat del cel: 1. - Nivell del mar: 0. - Granulometria: 0. - Direcció del vent: S. - Velocitat del vent: 32 km. - Estat del cel: 1. - Nivell del mar: 0. - Granulometria: 0.

En Francisco Sardà Ládico HA MORT

(A. C. S.)

Els seus desconsolats mare Antonia Ládico viuda de Sardà, germà Joan, cunyada Dolores Dexeus, nebot, oncles, cosins y demés parents (parents y aunts), participen als seus amichs y coneguts tan sensible pèrdua y els preguen que'l tinguin present en llurs oracions y se serveixin assistir a la casa mortuoria, Passeig de Gràcia, 98, avuy, dilluns, a les tres de la tarda, pera acompanyar el cadavre a la iglesia parroquial y d'allí a sa darrera estada, Cementiri Nou.

No's convida particularment

Don Joseph Simó Nadal

mort el 23 d'abril últim a l'edat de 74 anys

(A. C. S.)

La seva esposa donya Maria Martí Boada, filla donya Joaquina, fill polític don Antoni Francesch, net donya Mercè, germanes polítiques, nebots, cosins y demés parents, al recordar als amichs y coneguts tan sensible pèrdua, els preguen que'l tinguin present en llurs oracions y se serveixin assistir als funerals que en sufragi de la seva ànima se celebraran el dimars, dia 7, a les deu, en la iglesia parroquial de Sant Joseph (Jesepels), per lo quals quedaran sumament agraïts.

Les misses després del ofici y desseguida la del perdó
El dol se dona per despendit No's reparteixen escoles

La Nacionalitat Catalana

SEGONA EDICIÓ

Un vol. de 152 pàg., de 20 x 13 cm., en excel·lent paper vergé

Edició popular: 50 cts.

Ab cobertes a dues tintes y el retrat de l'autor: 1 pta.

SE VENDE EN LIBRERIES Y KIOSCOS
DIPÒSIT EN AQUESTA ADMINISTRACIÓ

Qui tingui tos

que prengui l'antiga y acreditada pasta peitoral del Doctor Androu.

Demà als farmàcies

La Festa dels Jochs Florals

Abans de l'acte

Pels volts de l'Orfeó reuquen els autònoms, parlen els cavalls dels landos que arriben y els de la guàrdia municipal montada estacionada al peu de l'edifici. La gloriosa bandera de Catalunya onça a la faixa de l'Orfeó, encensa per els clarejats de la mitgadiada de primavera.

A dins la gent s'arremolina y s'alça. Per les escales, pel vestíbul, per tot arreu bull l'animació.

La gran sala s'omplint a pleiet, fins a devenir atestada de concurrència. Els hermsos i espectacles. Les grans vidres de mil colors, arrebassades per la llum, ne fan treure mil y mil més a les majoliques que decoren el local. Y els capells y els vestits primaverals de dames y damiselles, vibren entre la multitud festosa. Y, de tant en tant, per enganyar l'espera, ens arriben els acorts de la Banda Municipal, situada a la banda davantera de l'edifici.

Desborda corrent del pati a la galeria, de les butaques a les illoges, un moviment d'espectació.

—Ara... ara.

Però l'obediència de les veus es ofegat al punt per un aplaudiment llarg y redoblant. Successa la celebració de la festa y l'entrada de la comitiva oficial n'annuncia el començament.

Arribada d'autoritats

Eren prop de les tres de la tarda quan varen arribar al Palau de la Música Catalana les autoritats barcelonines y el Consistori dels Jochs Florals precedits dels maces de l'Ajuntament y de la Diputació.

La Banda Municipal va rebre a les autoritats y Consistori ab una airosa marxa, y tot el públic va posarse a peu dret en senyal de salutació.

Tot ben dirse que hi eren representats la comitiva oficial la major part d'autoritats catalanistes. Hi havia delegats de la Lliga Regionalista, de la Unió Catalana, de la Joventut Nacionalista, del Ateneu Autonomista del districte sisè, de la Lliga Catalana, etc. etc. Els representants d'aquestes y altres entitats eren, entre altres, don Carles Jordà, D. Manuel Moragas y Manzanares, els senyors Carbonell, Millet y Millet, Puig de la Bellacasa, Mora, Colomer, La Econòmica Barcelonina dels Amichs del País, era representada per don Joseph Agell y Agell.

A n'aquesta hora seguien el senador regionalista don Eusebi Riba i els mestres en Gay Saber don Francesch Mathieu y don Angel Guimerà.

Del Municipi hi havia el secretari senyor Janer y els regidors senyors Serra, Matons, Carreras Candi, Pardo, Vallat, Oriol, Martorell, Condomines, Pere Muntañola, Lluís Riusch, Gaspar Rosés, Nolla y Badia, Vallés y Puig.

De la Diputació hi havia els senyors Durán y Ventosa, Fages, Folguera y Durán, Forcada, Pericas, Rafols, Verdader y Callis y el senyor Roig y Armentol, que representava al senyor Prat de la Riba.

Seguien els senyors Puig y Cadafalch, Miquel dels Sants Oliver, Cabot y Rovira, Píxigui, Casades, Nadal, y a continuació el Consistori dels Jochs Florals presidit pel doctor Vogel, el senyor Bibs y l'alcalde.

Comensa la festa

Una vegada arribats a la estrada presidencial, varen ocupar la taula de les autoritats l'alcalde don Joaquim Sostres, el Bisbe doctor Laguarda, que assistia per primera vegada a la festa dels Jochs, el delegat del senyor Prat de la Riba y diputat provincial senyor Roig y Armentol, y el senyor Vallés y Puig.

A la taula del Consistori hi havia el president doctor Eberat Vogel, el secretari don Joseph Alemany Borrás y els vocals senyors Joaquim Ruyra, Lluís Sagala y Estalella, Joan Perpinyà, Miquel Roig Crosa y Xavier Gambús.

Els diputats, regidors, delegats y demés personalitats, ocupaven els altres llocs de l'estrada presidencial.

L'alcalde va pronunciar les tradicionals paraules: «Sobre la festa, y el bullici que hi havia a la sala va quedar convertit en un religiós silenci».

Discurs presidencial

L'illustre professor alemany y gran amic de Catalunya doctor don Eberat Vogel, president del Consistori dels Jochs Florals d'enguany, s'apropia fins al primer terme y el públic li tributa una calorosa y entusiasta ovació. Apaiçats aquells justos y mereïdors aplaudiments, comença'l doctor Vogel a llegir el seu magnífic discurs presidencial, que es escolta devotament per la concurrència y acompanyat d'aprovació y assentiment.

A mida que'l doctor Vogel anava lle-

L'Englantina

L'Englantina s'ha concedit a la poesia «Espanya endina», que porta per lema «Oda a la tramontana», y de la qual va resultar esser-ne autor el llorejat poeta don Eduard Giral y Jaume.

Aquest va llegir la composició, que va ésser interrompuda pels aplaudiments repetides vegades.

El primer accésit va concedir-se a la «Oració dels records», de la que n'és autor el joventut Joan Arús y Colomer.

El segon accésit va obtenir-lo la poesia «Crepuscle», de la que n'és autor don Joseph M. Tons y Manó.

En Giral, Mestre

Ab la Englantina guanyada enguany, ha arribat el poeta en Giral y Jaume a la obtenció dels tres premis ordinari que senyalen el reglament pera aconseguir el Meistratge. Per lo qual el secretari del Consistori segons la fórmula acostumada va declarar que se'l proclamés Mestre en Gay Saber.

Y el Doctor Vogel va nomenar Mestre al nostre bon amic, don Eduard Giral y Jaume.

La Viola

La Viola d'or y argent va concedir-se a la bella poesia «Elogi d'una bona mestressa», de la qual va resultar ésser autor el llorejat poeta don Manuel Folch y Torres, el nom del qual va ser molt aplaudit.

Cridat per tres vegades y no presentant-se a recollir el premi, va llegir la composició el membre del Consistori don Xavier Gambús.

Primer accésit: Fou concedit a la composició «Enfilall de roses», de la que n'és autor don Joseph M. Vidal y Poma.

Segon accésit: Va ésser concedit a la poesia titulada «Mistiqués», de la que n'és autor don Antoni Martí y Montey.

Tercer accésit: Se concedí a la composició «La celestial Ametista». El seu autor es don Joseph M. de Segarra y de Castellarnau.

La Copa

La Copa artística, premi a la prosa, va ésser concedida a la composició titulada «De la vida del Joan Franch», que porta per lema: «Com fallida esperança de l'amor».

Descoberta la plica corresponent el secretari va donar el nom de Carme Karr de Lasarte, y una sorollosa ovació va ressonar per la sala.

Una comissió del Consistori, presidida pel doctor Vogel, va anar a buscar a la eminent prosaïsta y els aplaudiments se varen redoblar quan aquella, del braç del il·lustre professor, va pujar a l'estrada pera recollir el premi.

El Consistori va pregar a la il·lustre publicista que dignés acceptar un lloch a l'estrada presidencial. La senyora Karr va correspondre amablement a la invitació.

L'únic accésit que's va concedir a l'esmentat premi va adjudicar-se a la composició «Sonni tenacit» y de la qual va resultar ésser autor en Salvador Gal·més y Sanchez.

Premis dels mantenedors

Els dos premis creats pels mantenedors varen concedir-se a traduccions. El primer premi va ésser adjudicat a la composició «De les georgiques de Virgili», de la qual n'és autor don Carles Riba y Bracons. La lectura d'aquesta composició va ésser rebuda ab forts aplaudiments.

Se varen concedir tres accésits.

El primer a la composició «Forastera», de la qual va resultar ésser autor don Ramon E. Bassegoda.

El segon a la poesia «Elogi de Ovidi», de la qual es autor mossen Jaume Barrera.

Y el tercer a una bella traducció de «Himnes Eucarístics», feta pel jove poeta En Josep Sala y Bonfill.

El segon premi dels mantenedors va adjudicar-se a don Ambrós Carrion, autor de la composició «Els tres himnes d'Eulopi», y l'únic accésit que's va concedir va obtenir-lo don Xavier Carbó per una bella «Virgiliana».

El senyor Carrion va llegir els seus himnes que mereixeren aplaudiments. Així mateix foren aplaudits tots els autors que obtingueren accésits y que's presentaren. Varen deixar de fer-ho, únicament, el senyor Tons y Manó y mossen Jaume Barrera.

El premi Fastenrath

Com ja s'havia dit, enguany, el premi creat per aquell gran catalanòfil que's deia Joan Fastenrath, va adjudicar-se a la preciosa novel·la catalana «El Príncep».

Impresió

Han passat uns altres Jochs Florals; han passat una altra festa major de les festes catalanes. Feia 60 de voreu ahir la gran sala de l'Orfeó, y feia 60 de sentir-hi la parla catalana, modulada ara per un sabí vingut de terres de fora al Nord en embaixada de cultura, ara per un germà de València o de Mallorca. En els Jochs Florals d'ahir, un home hi podia sentir flaire de totes les èpoques de la nostra historia, desde les temps primitius a l'actual renaixença. Y van aviat els poemes ens recordaven la Grècia y la Roma clàssiques, com la veu del Vogel ens feya pensar ab aquelles llegendes septentrionals que varen donar caràcter y deixar sanch de la seva en un bell troc del nostre terra. Y després se'ns parlava de la gloriosa Catalunya mitjueval, ilustrada pels grans comtes reys de la Corona aragonesa; y finalment se'ns presentava la Catalunya renaixentista d'avuy, ab les institucions catalanes que s'hi van fer fortes y que han de ser la gloria y l'orgull més legítim de la Catalunya de demà.

Després el cant dels «Segadors» ens va recordar encara una altra època de la nostra historia: aquella que va acabar ab la pèrdua per Catalunya de la seva personalitat. Però entre'l cant dels «Segadors», surava de temps en temps un crit que confortava:

«Visca Catalunya!»

Oh, sí, que visca sempre. Y que les institucions que ara s'hi inicien y hi neixen y hi creixen, se fassin cada dia més fortes, per honor seu y dels homes que les creen y les fondegen ab llur esforç perseverant.

Però, veusquí que, en sent al carrer y al dirigim cap al Parch per anar a veure el bust del Llorente y al volt del monument y al peindre comiat, varem poder observar quel grup que cantava y victorejava, ho feya cabalment y d'una manera ostensible en contra dels homes que han mantingut viu l'esperit de la terra.

Durant llarg temps, hagi passat lo que hagi volgut, els estridiments han callat. No's parlava del problema català y les estridiments no podien esbollar cap bona obra. Però ara que torna a plantar-se'l problema, ara que es viu y ben viu, els ve la fretura de cridar cabalment contra'ls homes que han conegut fer-lo viure. Veusquí un cas de responsabilitat ben manifesta per a culpables de l'ineducació d'una part del nostre jovent.

El crit de «Visca Catalunya!» era llent, sentit contra'ls homes que han deixat de sentir-lo y sempre han treballat per donar-li efectivitat.

«Visca Catalunya!» Y ho cridaven gentes que s'h'an deixat pendre la personalitat de catalans pera deixarse en el conglomerat republicà-socialista que se'ls ha engolit. Y ab els correligionaris den Pérez Galdós, den Pau Iglesias y den Melquíades Alvarez, hi feyen chor alguna elements nous de la vella Unió Catalana.

Per això venia a tot el fet que restava tot anant pel Parch un dels nostres homes, que era diputat quan va iniciar-se'l grandios moviment de la Solidaritat Catalana.

—Això d'avuy—deya—me recorda aquell dia en que, a Madrid, després d'un discurs den Melquíades Alvarez al Congrés, ens cridaven «Visca Espanya», en el mateix sentit y igual intent ab que avuy els correligionaris d'aquell mateix senyor ens criden «Visca Catalunya!»

El sopar

Seguint la tradicional costum, poetes y literats se varen reunir pera celebrar la festa dels Jochs Florals.

El sopar dels Jochs, com vulgarment se l'anomena, es tots els anys un digne coronament de la festa de la tarda; es, millor dit, un complement de la Festa Major de les lletres catalanes.

Enguany, com l'anterior, el sopar va celebrarse a càrrec del Consistori.

Els convesats eren els senyors Píxigui, Angel Guimerà, Martí y Montey, Pere Bassegoda, Bmaventura Bassegoda, Joan Alcover, Miquel dels Sants Oliver, Puiguet, Joan Maria Guasch, Casades y Gramates, Puig, Cabot y Rovira, doctor Eberat Vogel, Joan Perpinyà, Segala, Bofill y Matas, Segarra, Xavier Gambús, Costa y Dou, Sala y Bonfill, Millet y Millet, Colomer, Roger Gual y Jaume, Martí y Julià, Mora, Folguera y Durán, Alemany Borrás, Maluquer, Salvador, Francesch Mathieu, Serra y Pagès, Conrat Roore, Pere Coll, Col·la, Gomis, Narvis Oliver, Ramon Bassegoda y Miquel y Planas.

Voltejats dels membres del Consistori y dels mestres, ocupaven les dues presidències de la taula el doctor Eberat Vogel y don Joaquim Cabot y Rovira.

Abans de començar el sopar se va acordar dirigir un expressiu telegrama

1.439. Meritiŋ pŋaciŋh, d'us 17 anyi
 gun joves.
 1.440.61. — Tami-mecanografes, que sap
 1.440.61. — Corretores d'inscricoes e de
 1.440.61. — Tros 20 anys, sou y comben
 so.
 1.440. — Aprehent.
 1.441. — Mitg moco, que sapiga llegir
 e scriure.
 1.442. — Deliniant practich, que sapiga d'
 buix decoratiu, preferible si ha triat
 balls.
 1.443. — Senyera per a escriptors y m
 quita, 18 a 20 anys, a les ordres d'
 algun arquitecte.
 1.444. — Comptable, ben practich, d'us
 30 anys.
 1.445.60. — Ajudadors practiche.

JOCHS FLORALS D'ENQUANY

DISCURSOS LLEGITS

El d'obertura
pel president
Dr. Eberarth Vogel

Il·lustríssim senyor:
Excel·lentíssims senyors:
Dames i cavallers:

Ab l'ànima tota tremolosa de ma insu-
ficientia, tota afluixada d'avergonyiment
de l'irrisoria desproporció entre'l servey
esquitit que so pogut fer a les nobles
aspiracions de vostra renaixença nació,
d'una banda, y de l'altra l'honor d'ay
quest lloch enlairat que m'ha cridat a
omplir el vostre agraïment per tots con-
ceptes excessius, no puch pujarhi sense
retreure, pera tenir segur el perdó que
humilment vos demano de tanta gosa-
dia, les resistencies que en son dia hi
vaig trobar a n'aquesta elecció, que tant
mateix ha de ser el fet més trascenden-
tal de ma vida, tan pobra y lleugera pe-
sada sobre la ma severa de mon Crea-
dor.

Hauria jo volgut, abans de reconèix-
er cap deute de part vostra, enllestar
l'altra mitat d'aquella clau doble que
vaig comprometre a forjarvos en les
belles diademes del Cinquantenari d'aquests
Jochs, hont cada any els cors més xar-

Dr. Eberarth Vogel
president del Consistori

orgullós de sa joventut, d'aquesta nació;
y vaig resoldre, abans d'oferir-me de
missatger de ses pretensions, a pregun-
tarli aixís a n'ell mateix abans, perquè
jo no tingués que emmudir si Ella m'in-
quisís ab sa candorosa ironia, primera
de ses gracies. Y vaig preguntarhi sense
gairre por, perquè'l Geni s'h'i com-
placen a escoltar hontals als esperits
sense malicia com ho es vostre servidor.
Puix no era cap malicia'l que jo, ve-
yentlo llas y malalt, imaginés recribir-
lo de la manera que s'h'i feu ab Salomó
quan se sentia vell y sorriu, ageyent a
son costat fret una dona jove, de sanch
bullenta y carns tibantes. Per això'l Geni
de mon poble, a quins pèus me tro-
bava arraulit y sobre quins genolls os-
curs creuava mes mans, sense capelló,
nurs's va dignar contestarme aixís:

«Està molt posat en rahó, mon petit
servent, qu'eu recordis ara que soci
ern de gracia y xop de tècnica y so-
cialisme, aquells altres temps més tri-
stos encara, quan de poder morir jo
hagués mort de dues morts alhora: de
la propa esterilitat y lletgesa y d'enveja
de l'ufana y esplendor de mos cosins
enlla dels Vosges y dels Pirineus y
dels Alps, a qui no deixava may fle-
nurel sol ni de bressarlos la música de
la mar. Quins segles els de Racine y
Calderón, del Tasso y Buonarroti pera
mí, qui allavors tenia fills no mes pera
que destruís en ferotges baralles re-
toriques y campals; qu'ells veyan despen-
dre més de dia en dia l'us de les enyes
de la pau, el pinzell, el compàs, el es-
cell y més aviat que res l'ús de la
ploma, germana muda però més sabia
y neta de la llengua. Y vingué'l moment
que ni llengua ni ploma restava pera dir l'ex-
cés de mes penes y l'escassetat de mes
alegries. Puix devien aquells fills meus
— tan pòchs qu'ells podien comptar pels
dits de la ma — qu'eu feren un esforç
heroic pera seguir pensant y escrivint
mentres tots els demés cridaven y mal-
paraven, y fletomaven, ni se's sentia
cap bon mot a sortir de ses bogues
distortes, no devien aquells heroës de

esposa eixida de la boira. Y si es que
ara mateix molts dels meus se son tor-
nats una altra vegada vers el Nord, tal
ment pera restar aquells deslleials van
miserablement esgarriats. Jo no vull pas
més fills de la boira... vull sol... vull
mar!»

«Donchs si viny a donarte sol, a do-
narte mar vaig cridar jo, vostre ser-
vidor, aprofitant aquesta exclamació vi-
lenta del Geni. — Allí tens a Catalu-
nya, qui ha cridat a ton servent a qu'es
bany en son sol y en sa mar. No sabs
pas per ventura que Catalunya s'es es-
tada adornant y aparellant com una nu-
via frissosa de veure la fas enllobada
de qui ha d'esser son espós, durant vora
d'un segle? No sé hont començar hera
dirte ses bellesses y ses ventatges; mes
totes se reduïxen a netedat y força:
netedat del sentit, aborritat monstruo-
sitat romàntiques y força del voler inten-
sant, maldant pera fer viure, desembolat,
florèixer y fruitar no més els germes de
sa raça descansada de fa dos segles, y la
força de son voler extensiu, brandantse
generosa a fer viure y enfortir ab sa
propia savia les demés regions del cos
enervant d'Espanya, y d'altré pera por-
tar l'exces de vida que hi sent bategar
en son si turgit, an aquell continent te-
nebrós, que ja seria seu y ben seu de
no haverse abandonat a n'allò que tu
mateix, o mon Geni, hi malbarataves
lo millor de tes forces, en baralles buides

guart pietós d'una ànima prou forta pera
la compassió, jo soch tan feble que, de
no venir l'esguart rejoyenidor d'una ben
madura y poixanta, no vindré tan aviat
com tu t'ho imagines. Donchs, mon ser-
vent, si t'ha cridat la gent d'allí a con-
reiar recorts y escalfar esperances, dex-
taten d'engrescar tos amichs ab conubis
que tu t'has emparat sense atendre als
pòchs anys de la nuvia y als molts del
pretés nuvi. Anelles nupcials has volgut
que's tornessin les claus que estás for-
jant; deixa tan mateix que siguin claus
y donat pressa d'enllestir l'altra, per-
què sé qu'eu t'he fregut. Y veyus
com l'ànima que m'ofereixes, s'anirà
enfortint ab els fruits vells de mon ver-
ger, productes de ma ja passada segona
joventesa. Y abans que prenguis la ve-
lada cap a la terra d'aquella bona gent,
escolta mos desitjos. A t'ut desitjo no
mes tants anys com te caldrà pera que
vegis tornat fet y realitat allò que de-
sitjo a Catalunya. Puix desas saber que
un dia aixecaré mes mans sobre Cata-
lunya: serà aquell dia que l'esperit ca-
talà informi sa constitució tota y in-
peri dins ses institucions totes; que ella
mateixa regexi sos destins, dintre de
l'unitat de la patria més ampla, obeint
a la veu de sos ciutadans, tots, fins al
més pobre, educats per emetrela ab sen-
sible passió; que la disensió entre sos
fills, si encara n'hi haguera, ja no sigui
filla de l'enveja, sinó de la naturalesa

ment y l'usió, ens plauria la descober-
ta de galans qui sospiren pera exaltar
al sol d'honor la damisela de llurs pen-
saments, humils artifices als quals el
galardó de la victoria pot afançar el
canimal de llur vida, artistes consumats
qui glateixen pera abastar la preuada
investidura del mestratge.

Mercès y molt grans els sien dona-
des a tots ells de primer entuvi, car,
al llençar-se ab coratge a la mobilitat
lluita, demostrant tenir posada be-
lla amor a la forra institució dels Jochs
Florals, bressol de nostra renaixença.

L'esplendor ab qu'es galeja'l triom-
fants no pot ésser més falagueria. Digni-
tats altíssimes, estrénues personalitats,
mestres invictes, així es, tota la flor
de la ciutat, els acull ab palmes y flo-
rers, gojosa de rumbegar protecció per
la festa capital de nostres lletres.

Les noves paraules han de signifi-
car, donchs, l'intensa grautit que arreu
palpita, al veure ajuntats en conjunció
bellíssima, per virtut de la poesia, tots
els elements vitals de nostra patria.

A la damisela qui, enlaintantse per so-
bre de la multitud, ostenta sa bellesa
y gentilesa y en el mirífich regalm
dels poetes regna sobiranament, no sols
gratit, mes veneració havem de tri-
buirli.

Y a vosaltres, dames y cavallers, ge-
nuna representació de la Catalunya for-
ta qui treballa ab voluntat quan del
treball es hora, qui cerca, en els mo-
ments de repós, el dolcíssim refrigeri
del art; a vosaltres mirall de norma,
nubada gloriosa de la patria somniada,
al rememorarvos en nom del Consistori
per la vostra assistència en aquest fes-
tival que han de cloure mes perales,
per no estroncar ab el meu proaisme
l'entusiasme fructífer de que esteu ar-
borats, ni matar en flor el vital estí-
mul que de les fruïcions estètiques sem-
pre ne seguex, vos diré lo que de so-
bres sabeu, lo que enjoya nostre cor;
vos diré que la vitalitat espiritual ca-
talana es avuy dia tan potentia que, per
sa propia virtut, emicolarà traves, sal-
varà esculls y creixerà ufana, abans

que s'ha castigada per vent gelu y de
vasador.

Ans han passat en qu'ells Jochs Florals
de Barcelona, columna d'intel·lec-
tualitat catalana y antorxa viva d'ideal
patriòtic, trontollaven sots la pressió
d'un clam depriment y negre. Anys han
passat en que l'ànima nacional sembla-
va adormida, si no abatuda. Llavors, els
catalans de cor y de seny s'aferraven
a la tradicional institució per respirar
consol y reprendre força, talment com
el gegant Anteu tocava la terra pera
recobrar vigor.

Mes, ara, admirats de la labor mer-
itíssima de la Diputació de Barcelona
qui estreny llassos de germanor y crea
l'Institut ja gloriós, tremolosos encara
del triomf assolit per l'Orfeó Català,
integrant satisfets de la set d'estu-
di y de l'acumulació de tresors espi-
rituals ab qu'apareix, brillant, la ge-
neració novella, no poden menys d'en-
tonar un himne d'optimisme.

Quan encara la nostra llengua no ha
trobat entrada en els centres docents
espanyols, la Sorbona l'admet a mans
besades. Quan la majoria dels catalans
han de llegir les notícies del mon en
llengua estrangera, un bras d'Europa, de
l'Alemanya exit, efusivament pren la
dolça Catalunya y l'enlaira y dignifica
pera que totes les nacions més avenya-
des l'ovirin y respectin.

Oh, estimadíssim doctor Vogel! La pu-
blicació del diccionari català-alemany ha
promoguda y enlaira una ona d'a-
graïment, tan forta, que tothom ha sospi-
rat de goig y de plena satisfacció al
veure's assentat en el setial honorífich
de la nostra terra. Per aclamació, heu
pres estatua entre'l principis de les llet-
res catalanes. Deu benecit la vostra
labor qui tant mos honora y enlaira.
Vos poden dir ben altament, ab noble
orgull, ab pura joia, que haveu con-
quistada la estimació de tot Catalunya,

Dr. Eberarth Vogel
president del Consistori

mos ulls, ay de la mar que anyoren mos
braços; ma germana esposa us aborria,
vosaltres que hoy divorciat d'ella jo no
vaig poder assolir may!»

Be imagineu, vosaltres qui vos digneu
escoltar-me, qu'ell vostre servidor, el més
petit dels servents d'aquell Geni de ca-
bells blancs, en aquell instant del nostre
col·loqui gairebé no pogué dominar més
temps sa frisança d'interrompre y dirli:

«Però no sabs que jo viny precisam-
ent per oferir a ta vellesa, perquè s'h'i
escalifis y reviscolis, l'ànima de tot un
poble jove, nodrit de sol y mar?»

Més me va tancar la boca entreoberta
el vell ab una carícia suau de jayo,
y prosseguí aixís:

«M'has preguntat com ho faig que visch
encara. Ja ho sents, d'esguarts pietosos
que tot me penetren y m'omplen de
vida y me fan oblidar que visch orb
d'amor. Aixís, a l'edat heroica de les
Creuades, vaig amarrarme de sol de Pro-
vença y de la mar de Sicília, y'ls meus
pogueren cantar lo mateix que'ls trova-
dors, y ab la mateixa fervor y'ls mateix
sos ritmes, els encisos d'una beutat cas-
ta y'l bruyit gloriós d'una guerra santa.

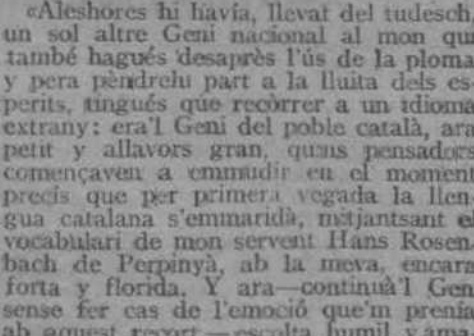
Aixís, quan tornava a lluir el jorn des-
prés de la nit aquella, que no'm plau
gens retreure, Goethe, mon fill més car,
va encendre, jove, son cor al geni de
Shakespeare, universal com la mar, que
sa masó n'es reina, y fet home, abra-
ndar son cap a la llum sofocica que tot
ho neteja y redueix a la sublim sim-
plicitat. Aixís jo he pogut rejoyenir dues
vegades y semblar reunit a ma germana

y xorques. Mes ara's presenta Catalunya
neta, forçada y una, digníssima de qual-
sevol nuvi rich y soberb qui volgués, em-
maridat ab ella, sortir a conquerir el
Mediterrani.»

Fins aquí m'havia arrebatat l'entu-
siasme quan vaig veure'l Geni somriure
d'un somris tan fi que jo degué emmudir,
cunt y ruborós. Y després d'un somris
molt llarch, que atuantment s'anava resol-
quent en una expressió de rony paternal,
desclougué's llavis primis y flonjos y va
dir son pensament aixís:

«Sembles un joventut, tu, que ja tens
els polsos nevats, ab aitals fogositats
d'enamorat y esperances de miny aixe-
lebrat? Creus tú que jo no sapigué quan
flachs son encara'ls fonaments hont re-
posen? No cal pas que m'enraonis de
la Mancomunitat, de la Generalitat, ni
dels Estudis Catalans, ni del Institut
pera la Cultura de la Dona, ni del Centre
Autonomista de Dependents del Comerç
y de la Industria, ni del benemèrit
Excursionista, ni dels triomfs del Orfeó
Català, ni de mil coses d'allò més lloa-
bles y esperanzadores, ni d'un estol de
homes, artistes, arquitectes, poetes, ne-
gociants y mestres d'estudi, aplegats en
amigrevola rivalitat entorn de la Cata-
lunya «Florides, coses y homes, que jo
en tinch noves lo mateix o millor que
tu. Tot això, mon servent, son els pri-
mers badalls no més d'una ànima que
surt d'un sòl de molts segles. Creume,
que jo m'hi conech, car no he dormit
jo mateix més temps que l'ànima cata-
lana? Però jo, pobre vell, qui no puch
fer res més que rumiar, d'altré per l'es-

La senyoreta Maria dels Angels Carulla y Garulla
Reina de la Festa

La senyoreta Maria dels Angels Carulla y Garulla
Reina de la Festa

esposa eixida de la boira. Y si es que
ara mateix molts dels meus se son tor-
nats una altra vegada vers el Nord, tal
ment pera restar aquells deslleials van
miserablement esgarriats. Jo no vull pas
més fills de la boira... vull sol... vull
mar!»

«Donchs si viny a donarte sol, a do-
narte mar vaig cridar jo, vostre ser-
vidor, aprofitant aquesta exclamació vi-
lenta del Geni. — Allí tens a Catalu-
nya, qui ha cridat a ton servent a qu'es
bany en son sol y en sa mar. No sabs
pas per ventura que Catalunya s'es es-
tada adornant y aparellant com una nu-
via frissosa de veure la fas enllobada
de qui ha d'esser son espós, durant vora
d'un segle? No sé hont començar hera
dirte ses bellesses y ses ventatges; mes
totes se reduïxen a netedat y força:
netedat del sentit, aborritat monstruo-
sitat romàntiques y força del voler inten-
sant, maldant pera fer viure, desembolat,
florèixer y fruitar no més els germes de
sa raça descansada de fa dos segles, y la
força de son voler extensiu, brandantse
generosa a fer viure y enfortir ab sa
propia savia les demés regions del cos
enervant d'Espanya, y d'altré pera por-
tar l'exces de vida que hi sent bategar
en son si turgit, an aquell continent te-
nebrós, que ja seria seu y ben seu de
no haverse abandonat a n'allò que tu
mateix, o mon Geni, hi malbarataves
lo millor de tes forces, en baralles buides

guart pietós d'una ànima prou forta pera
la compassió, jo soch tan feble que, de
no venir l'esguart rejoyenidor d'una ben
madura y poixanta, no vindré tan aviat
com tu t'ho imagines. Donchs, mon ser-
vent, si t'ha cridat la gent d'allí a con-
reiar recorts y escalfar esperances, dex-
taten d'engrescar tos amichs ab conubis
que tu t'has emparat sense atendre als
pòchs anys de la nuvia y als molts del
pretés nuvi. Anelles nupcials has volgut
que's tornessin les claus que estás for-
jant; deixa tan mateix que siguin claus
y donat pressa d'enllestir l'altra, per-
què sé qu'eu t'he fregut. Y veyus
com l'ànima que m'ofereixes, s'anirà
enfortint ab els fruits vells de mon ver-
ger, productes de ma ja passada segona
joventesa. Y abans que prenguis la ve-
lada cap a la terra d'aquella bona gent,
escolta mos desitjos. A t'ut desitjo no
mes tants anys com te caldrà pera que
vegis tornat fet y realitat allò que de-
sitjo a Catalunya. Puix desas saber que
un dia aixecaré mes mans sobre Cata-
lunya: serà aquell dia que l'esperit ca-
talà informi sa constitució tota y in-
peri dins ses institucions totes; que ella
mateixa regexi sos destins, dintre de
l'unitat de la patria més ampla, obeint
a la veu de sos ciutadans, tots, fins al
més pobre, educats per emetrela ab sen-
sible passió; que la disensió entre sos
fills, si encara n'hi haguera, ja no sigui
filla de l'enveja, sinó de la naturalesa

ment y l'usió, ens plauria la descober-
ta de galans qui sospiren pera exaltar
al sol d'honor la damisela de llurs pen-
saments, humils artifices als quals el
galardó de la victoria pot afançar el
canimal de llur vida, artistes consumats
qui glateixen pera abastar la preuada
investidura del mestratge.

Mercès y molt grans els sien dona-
des a tots ells de primer entuvi, car,
al llençar-se ab coratge a la mobilitat
lluita, demostrant tenir posada be-
lla amor a la forra institució dels Jochs
Florals, bressol de nostra renaixença.

L'esplendor ab qu'es galeja'l triom-
fants no pot ésser més falagueria. Digni-
tats altíssimes, estrénues personalitats,
mestres invictes, així es, tota la flor
de la ciutat, els acull ab palmes y flo-
rers, gojosa de rumbegar protecció per
la festa capital de nostres lletres.

Les noves paraules han de signifi-
car, donchs, l'intensa grautit que arreu
palpita, al veure ajuntats en conjunció
bellíssima, per virtut de la poesia, tots
els elements vitals de nostra patria.

A la damisela qui, enlaintantse per so-
bre de la multitud, ostenta sa bellesa
y gentilesa y en el mirífich regalm
dels poetes regna sobiranament, no sols
gratit, mes veneració havem de tri-
buirli.

Y a vosaltres, dames y cavallers, ge-
nuna representació de la Catalunya for-
ta qui treballa ab voluntat quan del
treball es hora, qui cerca, en els mo-
ments de repós, el dolcíssim refrigeri
del art; a vosaltres mirall de norma,
nubada gloriosa de la patria somniada,
al rememorarvos en nom del Consistori
per la vostra assistència en aquest fes-
tival que han de cloure mes perales,
per no estroncar ab el meu proaisme
l'entusiasme fructífer de que esteu ar-
borats, ni matar en flor el vital estí-
mul que de les fruïcions estètiques sem-
pre ne seguex, vos diré lo que de so-
bres sabeu, lo que enjoya nostre cor;
vos diré que la vitalitat espiritual ca-
talana es avuy dia tan potentia que, per
sa propia virtut, emicolarà traves, sal-
varà esculls y creixerà ufana, abans

Dr. Carme Karr
guanyadora del premi de prosa

de les coses, qu'el conflicte n'es la vida;
aquell dia que l'esperit de Catalunya se
hagi escampat per tot arreu d'Espanya,
jo — va concloure'l Geni vell d'Alema-
nya — aixecaré mes mans sobre de la
Catalunya «Granada», pera beneir, pas
cap conubi ni ab mí ni ab cap altre geni
de raça estrangera, sinó per ungir-la, ab
el crisma de l'humanitat, pera esposar-
la verge del Geni de l'Iberia.»

Aprés aitals mots, va callar el Geni de
ma raça y va callar també confós el
vostre servent ajupit a sos pèus, no sa-
bent qu'afegirhi.

El de gracies pel mantenedor D. Miquel Roger

Senyora:

Dames y cavallers:

Enquany, com sempre, y per ventu-
ra, la legió de concursants es estada
ben nombrosa.

Oh, si pogués inquirir els prepara-
tius d'armes intel·lectuals y desentranar
el teixit d'il·lusions que forja l'ideal ba-
talla! Si la descripció minuciosa dels
antics cavallers y de la manera com
s'atreuaven abans d'entrar en llissa, ens
causa gran plaer, major encara ens el
causaria'l seguiment dels poetes qui
corren per flors y boscatges ab fretura
d'emmirallar-se en les riques fontanes de
Castalia y d'Hipocrena, sugestionats per
les maravelles de Teòcrit y Virgili, o bé
s'encanten davant la mar classica ab
llur mirada d'atzur. Acompanyantlos en
el suau pelegrinatge, contemplaríem els
monuments y costums de nostra patria,
y, sens dubte, en l'interior d'una llar,
ombrívola o rient, la nostra fe s'avi-
varia ab la lectura del libre excel·lent
y la dicció del nom sagrat de Jesús ens
obriria un mon de sublim poesia.

Sobrant els creadors en llur encanta-

Narcís Oller
guanyador del premi Pasternath

ment y l'usió, ens plauria la descober-
ta de galans qui sospiren pera exaltar
al sol d'honor la damisela de llurs pen-
saments, humils artifices als quals el
galardó de la victoria pot afançar el
canimal de llur vida, artistes consumats
qui glateixen pera abastar la preuada
investidura del mestratge.

Mercès y molt grans els sien dona-
des a tots ells de primer entuvi, car,
al llençar-se ab coratge a la mobilitat
lluita, demostrant tenir posada be-
lla amor a la forra institució dels Jochs
Florals, bressol de nostra renaixença.

L'esplendor ab qu'es galeja'l triom-
fants no pot ésser més falagueria. Digni-
tats altíssimes, estrénues personalitats,
mestres invictes, així es, tota la flor
de la ciutat, els acull ab palmes y flo-
rers, gojosa de rumbegar protecció per
la festa capital de nostres lletres.

Les noves paraules han de signifi-
car, donchs, l'intensa grautit que arreu
palpita, al veure ajuntats en conjunció
bellíssima, per virtut de la poesia, tots
els elements vitals de nostra patria.

A la damisela qui, enlaintantse per so-
bre de la multitud, ostenta sa bellesa
y gentilesa y en el mirífich regalm
dels poetes regna sobiranament, no sols
gratit, mes veneració havem de tri-
buirli.

Y a vosaltres, dames y cavallers, ge-
nuna representació de la Catalunya for-
ta qui treballa ab voluntat quan del
treball es hora, qui cerca, en els mo-
ments de repós, el dolcíssim refrigeri
del art; a vosaltres mirall de norma,
nubada gloriosa de la patria somniada,
al rememorarvos en nom del Consistori
per la vostra assistència en aquest fes-
tival que han de cloure mes perales,
per no estroncar ab el meu proaisme
l'entusiasme fructífer de que esteu ar-
borats, ni matar en flor el vital estí-
mul que de les fruïcions estètiques sem-
pre ne seguex, vos diré lo que de so-
bres sabeu, lo que enjoya nostre cor;
vos diré que la vitalitat espiritual ca-
talana es avuy dia tan potentia que, per
sa propia virtut, emicolarà traves, sal-
varà esculls y creixerà ufana, abans

que s'ha castigada per vent gelu y de
vasador.

Ans han passat en qu'ells Jochs Florals
de Barcelona, columna d'intel·lec-
tualitat catalana y antorxa viva d'ideal
patriòtic, trontollaven sots la pressió
d'un clam depriment y negre. Anys han
passat en que l'ànima nacional sembla-
va adormida, si no abatuda. Llavors, els
catalans de cor y de seny s'aferraven
a la tradicional institució per respirar
consol y reprendre força, talment com
el gegant Anteu tocava la terra pera
recobrar vigor.

Mes, ara, admirats de la labor mer-
itíssima de la Diputació de Barcelona
qui estreny llassos de germanor y crea
l'Institut ja gloriós, tremolosos encara
del triomf assolit per l'Orfeó Català,
integrant satisfets de la set d'estu-
di y de l'acumulació de tresors espi-
rituals ab qu'apareix, brillant, la ge-
neració novella, no poden menys d'en-
tonar un himne d'optimisme.

Quan encara la nostra llengua no ha
trobat entrada en els centres docents
espanyols, la Sorbona l'admet a mans
besades. Quan la majoria dels catalans
han de llegir les notícies del mon en
llengua estrangera, un bras d'Europa, de
l'Alemanya exit, efusivament pren la
dolça Catalunya y l'enlaira y dignifica
pera que totes les nacions més avenya-
des l'ovirin y respectin.

Oh, estimadíssim doctor Vogel! La pu-
blicació del diccionari català-alemany ha
promoguda y enlaira una ona d'a-
graïment, tan forta, que tothom ha sospi-
rat de goig y de plena satisfacció al
veure's assentat en el setial honorífich
de la nostra terra. Per aclamació, heu
pres estatua entre'l principis de les llet-
res catalanes. Deu benecit la vostra
labor qui tant mos honora y enlaira.
Vos poden dir ben altament, ab noble
orgull, ab pura joia, que haveu con-
quistada la estimació de tot Catalunya,

que s'ha castigada per vent gelu y de
vasador.

Ans han passat en qu'ells Jochs Florals
de Barcelona, columna d'intel·lec-
tualitat catalana y antorxa viva d'ideal
patriòtic, trontollaven sots la pressió
d'un clam depriment y negre. Anys han
passat en que l'ànima nacional sembla-
va adormida, si no abatuda. Llavors, els
catalans de cor y de seny s'aferraven
a la tradicional institució per respirar
consol y reprendre força, talment com
el gegant Anteu tocava la terra pera
recobrar vigor.

Mes, ara, admirats de la labor mer-
itíssima de la Diputació de Barcelona
qui estreny llassos de germanor y crea
l'Institut ja gloriós, tremolosos encara
del triomf assolit per l'Orfeó Català,
integrant satisfets de la set d'estu-
di y de l'acumulació de tresors espi-
rituals ab qu'apareix, brillant, la ge-
neració novella, no poden menys d'en-
tonar un himne d'optimisme.

Quan encara la nostra llengua no ha
trobat entrada en els centres docents
espanyols, la Sorbona l'admet a mans
besades. Quan la majoria dels catalans
han de llegir les notícies del mon en
llengua estrangera, un bras d'Europa, de
l'Alemanya exit, efusivament pren la
dolça Catalunya y l'enlaira y dignifica
pera que totes les nacions més avenya-
des l'ovirin y respectin.

Oh, estimadíssim doctor Vogel! La pu-
blicació del diccionari català-alemany ha
promoguda y enlaira una ona d'a-
graïment, tan forta, que tothom ha sospi-
rat de goig y de plena satisfacció al
veure's assentat en el setial honorífich
de la nostra terra. Per aclamació, heu
pres estatua entre'l principis de les llet-
res catalanes. Deu benecit la vostra
labor qui tant mos honora y enlaira.
Vos poden dir ben altament, ab noble
orgull, ab pura joia, que haveu con-
quistada la estimació de tot Catalunya,

Dr. Carme Karr
guanyadora del premi de prosa

de les coses, qu'el conflicte n'es la vida;
aquell dia que l'esperit de Catalunya se
hagi escampat per tot arreu d'Espanya,
jo — va concloure'l Geni vell d'Alema-
nya — aixecaré mes mans sobre de la
Catalunya «Granada», pera beneir, pas
cap conubi ni ab mí ni ab cap altre geni
de raça estrangera, sinó per ungir-la, ab
el crisma de l'humanitat, pera esposar-
la verge del Geni de l'Iberia.»

Aprés aitals mots, va callar el Geni de
ma raça y va callar també confós el
vostre servent ajupit a sos pèus, no sa-
bent qu'afegirhi.

El de gracies pel mantenedor D. Miquel Roger

Senyora:

Dames y cavallers:

Enquany, com sempre, y per ventu-
ra, la legió de concursants es estada
ben nombrosa.

Oh, si pogués inquirir els prepara-
tius d'armes intel·lectuals y desentranar
el teixit d'il·lusions que forja l'ideal ba-
talla! Si la descripció minuciosa dels
antics cavallers y de la manera com
s'atreuaven abans d'entrar en llissa, ens
causa gran plaer, major encara ens el
causaria'l seguiment dels poetes qui
corren per flors y boscatges ab fretura
d

POESIES PREMIADES

Flor natural

EXODE

Camins, camins...

Emment no puch haver de mon estrany viatge,
passat de tot d'un cop a un altre país,
deu d'orella m'parla, acompanyat i ronc;
de la fanyal, que ignora, a cada nova passa,
el m'empren un bé benivolent d'amenassa.

Apunta la rosada, serena claretada,
meu fanyal que als vespres al vol del rapinat,
meu fanyal que als vespres al vol del rapinat,
meu fanyal que als vespres al vol del rapinat,
meu fanyal que als vespres al vol del rapinat,

—Jo soc un altre auellet. No sé de qu'heu parlat.
Tots els auellets tenim, però, una sola veu:
la veu dels nostres fills, la veu de la veu i la veu.
Tots els auellets som un de sol per la cantoria.

—Tots els auellets som un de sol per la cantoria.
Tots els auellets som un de sol per la cantoria.
Tots els auellets som un de sol per la cantoria.
Tots els auellets som un de sol per la cantoria.

Jaume BOFILL Y MATAS.

Englantina d'or

Espanya endins

Oda a la Transmutació

Jo me'n llevo dematí,
matinet a gaire d'alba,
poso la sella al cavall,
y me'n vaig cap a montanya

talir, lirom,
talir, lirom,
talir, lirom,
talir, lirom.

El galó negre al capell,
la sabata encibellada,
ja me'n pujo costa amunt,
amunt la posta solana.

Quan en soc a mitja pujar
encosso els ulls cap a casa:
—Adeu, adeu, bon Amor,
color de rosa gemada!

Quan en soc a dal de tot
sento les cletes encara,
—Cloquetet, adeu, adeu!
Adeu, adeu, pare y mare!

En tombant el carener
un sospir se m'escapava...
y el cor se'm feya més xich...
y el mon se'm feya més ample,

talir, lirom,
talir, lirom,
talir, lirom,
talir, lirom.

De dalt d'una carena
s'ovist el Rosselló:
la tarda era serena,
el sol confortat,

—Montanyes regalades
son les del Canigó,
elles tot l'any forezen:
Primavera y Tardor.

Jo n'he servat per sempre
l'esplendida visió
y una edelweys morada
per enviar al Amor.

—Jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,

—Montanyes regalades
son les del Canigó,
elles tot l'any forezen:
Primavera y Tardor.

Jo n'he servat per sempre
l'esplendida visió
y una edelweys morada
per enviar al Amor.

—Jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,

—Montanyes regalades
son les del Canigó,
elles tot l'any forezen:
Primavera y Tardor.

Jo n'he servat per sempre
l'esplendida visió
y una edelweys morada
per enviar al Amor.

—Jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,

—Montanyes regalades
son les del Canigó,
elles tot l'any forezen:
Primavera y Tardor.

Jo n'he servat per sempre
l'esplendida visió
y una edelweys morada
per enviar al Amor.

—Jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,

—Montanyes regalades
son les del Canigó,
elles tot l'any forezen:
Primavera y Tardor.

Jo n'he servat per sempre
l'esplendida visió
y una edelweys morada
per enviar al Amor.

—Jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,

—Montanyes regalades
son les del Canigó,
elles tot l'any forezen:
Primavera y Tardor.

Jo n'he servat per sempre
l'esplendida visió
y una edelweys morada
per enviar al Amor.

—Jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,

—Montanyes regalades
son les del Canigó,
elles tot l'any forezen:
Primavera y Tardor.

Jo n'he servat per sempre
l'esplendida visió
y una edelweys morada
per enviar al Amor.

—Jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,

—Montanyes regalades
son les del Canigó,
elles tot l'any forezen:
Primavera y Tardor.

Jo n'he servat per sempre
l'esplendida visió
y una edelweys morada
per enviar al Amor.

—Jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,

—Montanyes regalades
son les del Canigó,
elles tot l'any forezen:
Primavera y Tardor.

Jo n'he servat per sempre
l'esplendida visió
y una edelweys morada
per enviar al Amor.

Y així, de vall en vall, de serra en serra,
de mar a mar, la Espanya he traspassat;
si els gossos m'han bledat en sò de guerra
les bones gents la taula m'han parat.

Y he vist la hermosura de Granada
y he palpat l'anyoransa de Boadilla;
del plor que va copar Serra Nevada
m'han fet grans d'or el Dario y el Genil.

Y he resseguit l'Alhambra ruïnosa,
y he plantat pels jardins abandonats,
y he sentit damunt meu, com una llosa,
caure el pes de cinch segles profonats.

Y he vist Sevilla—y el Guadalquivir...
la Torre del Oro—les agües serenes
y aquella hermosura—de dones piorenes
darrera les rexes,—que jo no sé dir.

Y he vist la Giralda—l'esbeldat campanar
que fendeix el Cel—com una anyoransa,
tot cercant un Sol—que no ha de tornar
ab quina llengua va descolorant-se.

Y he passat depressa—per l'Andalusia
com barca gonflada—per vents d'allegria
que dien les agües—d'un riu de can-
çons...—

—Adeu, ilusions!

VI

Só entrat per les planes de la Extrema,
y he passat del Tajo l'aygua moimolant,
—Oh riu d'ones tristes, de cansó sorruda:
Plores lo que deves o el que veus davant!

—Del cor de la Espanya
sols ne dús tristors!

Y les agües passen
com un riu de plor.

VII

Y penso en ma terra
com aquell qui's mor...
Y'm ve a flor de lliris,
sabentme a resina,

—com deus que xarabota—
un cant de frisança,
un cant de follia,
un cant que'm desbota

les portes del cor...

«Tramuntanal emperador
d'aquell cel ras de nostra terra:
Tramuntanal emperador,
fanta gegant de alta serra:

Tu qui la mar fas bramular
roncant el tagay en la nit bruna,
y del cel el que's son altars
fes engorjir de sang la Lluina!

Tramuntanal del Pirineu,
Mestre dels Vents, Germà zislaire,
Mestre feroç, Pare rebu...
Pessa la gracia de ton aïre!

Enlla un raig refrescador
que m'escaldava com sol...
Un raig potent y claridor
que de la nit me torni al dia!

Ombres d'abjecta salurnat
que entrin la meca vital:
mon pobre cor s'hi sent malalt
y la meca nostra està trista...

Anyora's aïres de la mar,
Anyora's aïres de la serra,
null sentit vent espegolar
y flouejar son cant de guerra!

Tramuntanal! Tu els sanis!
Ab lo haudic no hi cab malura!
Els tremp rotat de joventut
y una penya de cellura!

Allò es la Vida, allò es l'Amor,
Cada, y Gracia y ritme y flaire...
El cap heu alit! El cor enlaire!
Tramuntanal emperador,
fanta gegant de alta serra!

—Ay Canigó! Qui t'ha d'eladit?
Qui t'ha d'eladit?
—Contéu la a Enamorada,
quella ho sabrà!

—Un Minyó de la Plana
del Ampurdà.

—Eduard GIBRAL Y JAUME.

Villaseco de los Infantes.—1911.

VIII

Benjaia la gloriada
del vi de Rosselló.

Muscat de Rivesaltes,
regal, fresca y xardó,
perfum y fortalesa
sodolats de dolçor.

Y un cop la sol escollada
el cor m'arrenca un pló!

—Montanyes regalades
son les del Canigó,
elles tot l'any forezen:
Primavera y Tardor.

Jo n'he servat per sempre
l'esplendida visió
y una edelweys morada
per enviar al Amor.

—Jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,

—Montanyes regalades
son les del Canigó,
elles tot l'any forezen:
Primavera y Tardor.

Jo n'he servat per sempre
l'esplendida visió
y una edelweys morada
per enviar al Amor.

—Jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,

—Montanyes regalades
son les del Canigó,
elles tot l'any forezen:
Primavera y Tardor.

Jo n'he servat per sempre
l'esplendida visió
y una edelweys morada
per enviar al Amor.

—Jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,
jo que no l'ayno gaire,

Alabada y benida
sou del ben sortit espòs;
jo de la seva vida,
oasis del seu repòs.

Benedida y alabada
sou dels fills que heu infantat,
per la lleu que's heu donada,
pels dolors que us han costat.

Y tot son veus que s'exhalen
de vostra gracia en llabó,
y tots son fronts que s'acalen
per fervors adreçat.

La virtut del vostre exemple
fa santa tota la llar;
la vostra llar es un temple,
vos, el del familiar.

Manel FOLCH Y TORRES.

Premis extraordinaris

Els tres himnes d'Eupolis

A DIONYSOS

Y del kones exiti hont ton nom he
cradat mil vegades
oh Dionysos qui tens la fas roja com
el sol a la postal!

a Mirryna la dolça he trobat, que acos-
tantem seriosa
brandant la testa d'hont queyen les ro-
ses a fulls per ses galtes

y aixecant una mà amenaçanta m'ha
dit: Veil Eupolis
no deuries dançar així ubriach, per les
vies y places,

car la testa emblanquida per Kronos
més escan en la casa
dant consells als infants y menant el
treball en les vines

que ubriagant ab llur such. Y jo he
invocat el teu nom, oh Zeus, que en
la dreta el llamp portes
car el bé cobdiat a ma casa donares,

y al ensemps en mon himne he de fer
esclatar les llances
per la dolça Aphrodita y l'ardent Dio-
nysos,

y seré ben pagat si els meus càntics
rithmics te plauen,
de Mirryna ab el bé, més que ab rica
corona,

De les Geòrgiques de Virgili

Quid faciat iactes segetes.

Ço qui fa les messes rithmics; sota quí
signa...
«Mecenas, que's llauri la terra y
s'ajuntin los cepes

ab els olms; la cura dels bous, y com
se captenen
els bestiaris; la experiència que vol l'e-
conòmica abella,

Ço cantant des d'ací.

Vosaltres, del mon refulgent
llums qui giteu per l'espai la carrera del
any fugitiva.

Liber y alma Ceres, per vostre dò si
la terra
ha mudat l'agla de Chaonia en la ferti-
l'espiga

y la colorat ab el such dels rahims el
vas d'Acheloüs;
y vosaltres, als camperols propics, oh
Faunes,

tots oh Faunes, veniu juntament ab les
Dryades verges
canto vostres presents. Y tu, qui d'un
cop de fitora

feres eixir tot d'una el cortó escumejant
de la terra
vina, Neprú, y habitant de les selves,
per qui ab les fecundes

mates de les tres cents vadells tots
blanchs se pasturen;
y tu, jaquint el bosc paternal y les
valls del Lycum,

Pan, guardià d'ovelles, si encara t'es
grat el Menalus,
vina, oh Tegeu, favorable, Y tu, crea-
dora, oh Minerva

de l'olivera; y tu, nin qui inventares la
rellia corvada;
y tu, qui dús a les mans un xiprer
de rill, oh Silvanus;

deus y deesses tots, qui guardeu ab amor
la campanya
y les plantes rescentes nodriu que ningú
ha sementades

y desdel cel verseu als sembrats una
pluja abundosa.
Y tu, Càsar, del qual s'ignora quin
dels concilis

t'acullis dels deus: visitar les viles ja
vilgures,
y curar de les terres, y que la vastíssima
esfera,

com autor de les messes y havent dels
temps el mestratge
te reconegui, y cenceixi ton front de
la murra materna;

ja com a deu de la mar immensa tu
vingues, y honora
sol ton podé's navegants y't serveixi.

l'última Thule,
y per gendre (Tethys te comprí ab
totes se ones;

ja com astre novell als messes lents tu
l'ajuntis
lla hont se t'obra un espai, entremig
d'Erigone y les Chelies

que la seguexen; per tu ja'l mateix Es-
corpi les ardents
serres contreu, y te deixa del cel més
part de la justa.

Sies qui sies—car may dels inferns per
rey no t'esperin.
si de regnar tu jamay hauràs tan insana
fureta

anch que la Grecia llehi en sos cants
les planes Elysijs
y Proserpina requista seguir sa mare
delicada;

donem tu facil curs y ajuda ma ardua
escomesa;
y plets ab mí del pagés ignorant de
la via

vina, y en nostres vots acostúmat a
oïrte desl'ara.
Quan al retorn de la Primavera...

Carles RIBA Y BRACONS.

IX

A ZEUS

Pròvit Zeus que la pluja envies desso-
bre les terres,
protektor dels camins, rey dels deus y
dels homes,

un himne que t'honor, vull dirte del
jorn en la gloria
qu'edecau solemniat, com un hèroe que
fina.

Quan encara m'es dolça la ubaga dels
arbres fruytosos
y el remor de la font en l'herbey, abs-
condida,

quan la rella fexuga ressonant per so-
bre les lloses
arressequen els bous retornant de la
plana

y belant les ovelles, tancades a dintre
la cleda
apar cridm els xays que's pastors els
hi porten;

quan s'escolta perduda la rústega flauta
de canya
y el cridar vora el riu de les noyes
que juegen.

Es llavors que l'lesta eixint de la casa
Mirryna
se m'asseu al davant y m'explica mil
coses,

y la nit decan lenta, tan plena de tebies
aromes
que sens cura del temps que relisca
ja hi resto.

Mes ressona la casa, de rialles y fran-
ques converses,
y ella alcante me diu: Ja es nit closa,
no escoltes

com al volt de la taula follejen pastors
y serventes?
Aném dins que, sopats, eixirem a la
porta

y llavors tu ab la lira ens diràs novament
aquell himne
hont se canta l'amor del Kronida ab
Semele

y l'infant que'm donares, al sò de te
veu adorminte
anirà dolament en el clot de ma falda.

Y perxó vull cantarte, oh Zeus, que en
la dreta el llamp portes
car el bé cobdiat a ma casa donares,

y al ensemps en mon himne he de fer
esclatar les llances
per la dolça Aphrodita y l'ardent Dio-
nysos,

y seré ben pagat si els meus càntics
rithmics te plauen,
de Mirryna ab el bé, més que ab rica
corona,

De les Geòrgiques de Virgili

Quid faciat iactes segetes.

Ço qui fa les messes rithmics; sota quí
signa...
«Mecenas, que's llauri la terra y
s'ajuntin los cepes

ab els olms; la cura dels bous, y com
se captenen
els bestiaris; la experiència que vol l'e-
conòmica abella,

Ço cantant des d'ací.

Vosaltres, del mon refulgent
llums qui giteu per l'espai la carrera del
any fugitiva.

Liber y alma Ceres, per vostre dò si
la terra
ha mudat l'agla de Chaonia en la ferti-
l'espiga

y la colorat ab el such dels rahims el
vas d'Acheloüs;
y vosaltres, als camperols propics, oh
Faunes,

tots oh Faunes, veniu juntament ab les
Dryades verges
canto vostres presents. Y tu, qui d'un
cop de fitora

feres eixir tot d'una el cortó escumejant
de la terra
vina, Neprú, y habitant de les selves,
per qui ab les fecundes

mates de les tres cents vadells tots
blanchs se pasturen;
y tu, jaquint el bosc paternal y les
valls del Lycum,

Pan, guardià d'ovelles, si encara t'es
grat el Menalus,
vina, oh Tegeu, favorable, Y tu, crea-
dora, oh Minerva

de l'olivera; y tu, nin qui inventares la
rellia corvada;
y tu, qui dús a les mans un xiprer
de rill, oh Silvanus;

deus y deesses tots, qui guardeu ab amor
la campanya
y les plantes rescentes nodriu que ningú
ha sementades

y desdel cel verseu als sembrats una
pluja abundosa.
Y tu, Càsar, del qual s'ignora quin
dels concilis

t'acullis dels deus: visitar les viles ja
vilgures,
y curar de les terres, y que la vastíssima
esfera,

com autor de les messes y havent dels
temps el mestratge
te reconegui, y cenceixi ton front de
la murra materna;

ja com a deu de la mar immensa tu
vingues, y honora
sol ton podé's navegants y't serveixi.

l'última Thule,
y per gendre (Tethys te comprí ab
totes se ones;

ja com astre novell als messes lents tu
l'ajuntis
lla hont se t'obra un espai, entremig
d'Erigone y les Chelies

que la seguexen; per tu ja'l mateix Es-
corpi les ardents
serres contreu, y te deixa del cel més
part de la justa.

Sies qui sies—car may dels inferns per
rey no t'esperin.
si de regnar tu jamay hauràs tan insana
fureta

anch que la Grecia llehi en sos cants
les planes Elysijs
y Proserpina requista seguir sa mare
delicada;

donem tu facil curs y ajuda ma ardua
escomesa;
y plets ab mí del pagés ignorant de
la via

vina, y en nostres vots acostúmat a
oïrte desl'ara.
Quan al retorn de la Primavera...

Carles RIBA Y BRACONS.

X

LA RABASSACA

Avuy, 6 maig 1912. A 34 de deu, vespre
i dels 5 GRANS CONCERTS PER LA

6 maig de 1912

Espectacles

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

Orquesta Sinfónica de Madrid

Director: E. F. Arbós

Program

Revista Agrícola de LA VEU

Articles doctrinals, notes tècniques, informacions comercials, cotisacions de mercats del país y extranger, notícies útils y demés d'interès pera la pagesia catalana

279

El Curt-nuat

reborament dels ceps

II

Un viticultor tan entès com en Costa y Floret opinava que l'excessiu d'adobs nitrogenats predisposava als ceps a contractar la malaltia del curt-nuat. Fundava aquesta opinió en lo que veia succeir en les vinyes de sa finca de Saint Adriu, que més malaltes s'anaven tornant com majors eren les quantitats de matèries orgàniques que s'hi enterraven.

Quan canvià el sistema de fertilització, donant preferència als adobs fosfatats y potàssics sobre els nitrogenats, fou quan logrà destruir la malaltia, al temps que retornava la fertilitat als ceps. Entre altres casos que cita, per corroborar la seva opinió, recorre el d'un ramader veí seu, que adobava llur vinya amb les despulles de la carniceria, y com a conseqüència, la vinya anava invadida de ceps curt-nuats; no logrant reposar al estí normal fins que va seguir el procediment de Saint Adriu; usar molts adobs fosfo-potàssics y restringir els nitrogenats.

El conegut y estudiat professor Dr. J. Escola de Montpellier, M. Ravaz, ve d'anys dedicant-se a la observació de la especial degeneració dels ceps curt-nuats y pensa que aquesta afecció es produïda per les gelades tardanes que desorganitzen les cèl·lules de les yemes, fent sentir els efectes en les vegetacions ulteriors. Pera prevenir en lo possible tal desorganització, aconsella cobrir les yemes exposades a gelades, amb bones formigues de terra que tapin y resguardin els ceps y els burrons y també el posar en pràctica tots els medis per a que la vegetació s'acceleri, de manera que abans del temps normal les pampolades prenguin el color propi que llueixen a la tardor; y d'aquest intent s'avalua l'influència que exerceixen els superfosfats, les sals calcàries, per a logar aquell objecte.

No tots els que s'han ocupat d'aquesta malaltia atribuïen a causes purament físiques; hi ha, entre altres, en Foex, Viala, Condorc, Mangin, Paillet y De la Croix, creuen que aquesta s'origina per l'infestació de micro-organismes patològics, o de certes bacteries que s'introdueixen en les llagues de les llevades, y que van ex-tenent-se en l'interior dels teixits fins a guanyar, al temps, tota la soca. En opinió d'aquests, la malaltia fóra contagiosa y podria ser transmesa, fins als altres procediments de peus malalts, ja fins als instruments de podar o empeltar que s'haguessin usat al operar an anteriors.

De les observacions d'alguns dels anomenats observadors, s'alguna despenden que en els ceps malalts s'observen en el microscopi els teixits immediats a les llevades de la poda, s'hi des- cobren uns focs circulars entre l'escorça y la medulla, que van extenent-se i venen també certes produccions de matèries gomoses, més o menys abundants. Aquests caràcters han fet que uns donessin a la malaltia els noms de "gommose" y altres de "gommose" també de "dactroze", com en Condorc.

En Foex y en Viala, diuen que's dona el cas de ceps atacats pel curt-nuat, tenen els serments coberts de escoriçats y fins llagues, semblants a les que's produïen quan pedrega. Lo que's convé, y en això sembla haver-hi conformitat de parers, es que aquests ceps poden donar una soca atacada; hi poden notar unes taques fosques que s'estenen al interior dels mateixos, que produïda de matèries gomoses, que en alguns casos són tan abundants que abren vidre d'aument se veuen afuir per les llevades.

La producció d'aquestes matèries per a soles no es caracteritzen el curt-nuat, veu també els ceps sans excretar de vegades gomoses. Lo que's permet reconèixer, són les taques fosques en els teixits, el debilitament progressiu dels teixits y el poch desenvolupament dels arrels.

Que els organismes microscòpics dels ceps malalts, siguin o no la causa del curt-nuat, és lo que estava fins ara per aclarir, mes d'aquí endavant ja no hi haurà aquest dubte. La memòria de Llorenç de Petri, enviat pel Govern francès a Sicília, per l'estudi en aquella illa del "Poncet", ha vingut a aclarir la qüestió.

En aquella s'afirma que els orgànismes exteriors dels ceps afectats per aquella malaltia constantment presenten senyals que falten als ceps bons, o siguin uns rònords solts entre les cèl·lules que les travessen y que may se troben en els ceps sònords, ni pedrits, ni en els exemplars fets d'intuit o malalts, per altres causes.

El doctor Petri diu que'l rònord o "scut-nuat" és una forma de raquitisme progressiu, que lo mateix ataca als ceps americans que als europeus; que's aixarta progressivament de ceps malalts, poden transmetre la malaltia als peus que s'empelten, y que les espècies americanes són menys resistents al rònord que les viníferes.

Com a medi preventiu per evitar la malaltia, aconsella una rigurosa tria dels peus mares, ab l'objecte de que's sementen que's treuiga ja per arrelar ja per servir d'arrels, procedint després, puix de no tenir aquestes precaucions, la malaltia se propaga.

Conseguida la causa d'aquesta y fets els de poderla prevenir, sols ens falta fer conèixer els procediments de atey malar y fins, si pot ser, curarla; ja que ho intentem pròximament.

Rafel MIR Y DEAS.

Sant Sadurn de Noya.

Adobs Espinàs

Rambia Ostré, 37. - Fribúria - 8444

Al torn de l'Assamblea dels Vinyaters

L'aignalment del most

La campanya que desde les planes de aquesta "Revista Agrícola" ens fem per aconseguir la favor de l'adició d'alguns als nostres peus que puguin tenir bona fermentació, sense deixar traces de sucre als vins que d'ells se'n derivin, m'ha impulsat a dir quelcom per a demostrar l'error en que estàn.

Conèix bastant aquella part del Penadès que, segons d'un dels articles de referència, "troven aquest any de dificultats molt grosses per tirar el seu vi al mercat y fan deutes ruïnoses després d'haver perdut molta riquesa en la elaboració y en honor a la veritat, dech dir que'ls casos que cita han de ser tan excepcionals que deuen limitarse a tres o quatre d'un sol poble. Lo que en realitat se troba, és alguns vins malalts, degut a un ferment que viu a expensas de la ignorància del vinyater, ja que fent l'adició d'això al most, com tothom deuria saber, s'evitaria aqueix mal, després incurable.

L'estudi d'alguns autors moderns d'enologia me permet fer de la manera més categòrica l'afirmació de que poden fer-se vins completament sònords, procedents de mostos molt rics en sucre sense adonar-se'n.

Mrs. Jacquemin y H. Allot en sa important obra "La Vinification moderne" diuen, al capítol de les fermentacions: "En regions calentes com el Midi, l'Algeria, Espanya, Italia, etc., que hi ha ocasions que'ls mostos tenen gran quantitat de sucre, la fermentació s'efectua difícilment perquè el sucre a fortes dosis obra com a antiseptic. De tots modes quan hi ha rahons per desitjar un vi d'alta graduació, basta efectuar la fermentació bax la influència de la llevadura especial alcohol-soladora, empleada a altes dosis y se podrà també obtenir la fermentació completa y la desaparició total del sucre, encara que's tracti de vins de 15° d'alcohol."

Sols aconseguir l'adició d'aigua en el cas de voler fer un vi de bax graduació y de mitjana qualitat, però may com a únic recurs per a desdoblar completament tot el sucre. Una prova més de que als citats autors no's fa por traslladar el sucre dels mostos molt rics, és lo que diuen al següent capítol: "Al tre procediment per l'adició de llevades seleccionades y d'una solució de metabisulfit de potassa a les veremes a encucar, quan aqueixes donen producció de 11 a 18° d'alcohol."

M. E. Chancier en sa moderna obra "Le vin, procédés modernes de preparation, d'amélioration et de conservation" diu lo següent: "L'excess de sucre en un most pot ésser perjudicial al vi de què's prové. En efecte, la fermentació del líquid es per a que la proporció del sucre alcohòlic una certa xifra. El sucre no descompon pot allargars servir d'aliment a un gran nombre de micro-organismes (ferments de malalties). A França, l'excess de sucre es un cas bastant raro. Abans se remeyava pel monillatge, ara privat per la llei. Actualment, s'obté la transformació completa del sucre, impedit la elevació de la temperatura de fermentació, refrescant y es d'altre cost, s'empelen també les llevades seleccionades. Quan la verema es massa madura, no es pas l'excess de sucre lo que s'ha de temer y lo que's té de fer desaparèixer és l'insuficiència de l'acidessa. Se corregeix el most augmentant la seva acidessa."

En altre lloch de la mateixa obra, s'hi troba, al parlar de la malaltia anomenada de la mania, lo que segueix: "Pera evitar el desenvolupament del ferment manífic, n'hi ha prou ab impedir l'elevació de la temperatura en el cup, a més de 38° o 37°, refrescant el most per un procediment qualsevol. Al mateix temps se pot alçar l'acidessa dels mostos per addició de 20 a 50 grams d'acít tartàric per hectòlitre. El ferment manífic no's desenvoluparà pas en els mostos en que l'acidessa es superior a 10 o 11 grams per litre (expressada en acít tartàric)."

La casa Cerdà, Ros y Companyia, de Vilafranca del Penadès, ha publicat una obra molt senzilla y ben feta, titulada "Guia práctica de vinificación moderna", que ve a ésser una recopilació molt condensada de lo que sobre aquesta matèria han dit els primers enclòchs estrangers y nacionals, entre'ls quals hi figuren els noms de Cristófol Mestre, M. Raventós y J. Ros y Güell — y al descriure la "vinificación de uvas muy maduras", diu lo següent: "En estas uvas la acidez llega a su mínimo y en cambio el azúcar se halla en alto grado de concentración, resultando, pues, no hallarse estos dos componentes en las proporciones más adecuadas para una buena vinificación."

La mezcla con zumo de uvas verdes ó las adiciones de ácido tartárico suplen aquella deficiencia.

Tratándose de mostos muy azucarados, será muy conveniente para conseguir la total transformación del azúcar en alcohol, la adición de levaduras alcoholizantes, simultáneamente con la de fosfato amónico.

Una bien entendida atención contribuirá también al desarrollo de la levadura y a que sea completa la fermentación, con todo lo cual se evitará queden dulzinosos estos vinos, defecto, que más tarde puede dar lugar a la enfermedad manífica de naturaleza incurable.

Y finalmente, el tanfado, a razón de 10 a 20 gramos por hectòlitro, contribuirá eficazmente a su pronta clarificación.

He copiat tot el capítol perquè, essent una casa del nostre país y coneixedora dels mostos y vins d'aquella comarca, per dedicarse als seus anàlisis, he cregut que seria autoritat en la matèria.

Mr. J. J. Whollater, president de la "Société Valoise d'Agriculture", a Alger, al explicar els sistemes de vinificació en aquell domini, diu: "A l'Algeria, com en tots els països calents, se troba l'opinió de calors ab freqüència excessiva, que fan difícil una vinificació regular. L'alta temperatura del clima algerià en el moment de les veremes es tan més perjudicial a una bona fermentació com més rics en sucre es el most del que's vinifica d'Algeria en son favor, i de la qual els progressos deuen estar tots contents, perquè es una prova de la presència de les qualitats ne-

cessaries a la producció d'un vi ric en alcohol y en color; ve, precisament ab el calor ambiental a ésser un obstacle més per a la marxa normal y l'acabament perfecte de la fermentació. En efecte, es sabut que, com més suau es un most, més la temperatura tindrà tendència a alçar-se durant les fermentacions.

Tots els que s'han ocupat d'aquesta qüestió, forçosament han tingut d'estudiar y ensayar una pila de medis, més o menys enginyosos y pràctics per a disminuir, per medi de la refrigeració del most l'excess de temperatura y permetre dirigir bé la fermentació y serne amos fins a portarla a bon terme."

Donchs, malgrat aquests grans inconvenients, Mr. Whollater no ha pensat may, aixís se dedueix ben clar del seu treball, a afegir una sola gota d'aigua als mostos, per a que poguessin fermentar bé, sino que ha buscat la manera de rebaxar la temperatura de les fermentacions per a que, tenint força y vida, les llevades poguessin transformar tot el sucre del most.

M. Martinod, al explicar la manera com deuen tractarse les veremes, per a que tinguin bona fermentació, y dels consells que dona es: "La refrigeració previa de la verema en els països calents y tampoch diu res de l'adició de l'aigua."

M. M. E. Dupont y J. Ventre, en l' "Aide sulfureux en vinification et plus particulièrement dans la fabrication des vins rouges", ens diuen: "A part de l'alteració de la verema, una altra circumstància desfavorable pot accentuar encara l'acció benefactora de l'acít sulfúric."

Es sabut de quina manera les altes temperatures, tan freqüents en els països calents en el moment de la vinificació, a l'Algeria particularment, augmenten les dificultats de la fermentació y tendeixen a disminuir la qualitat dels vins. Elles favoreixen, en efecte, en detriment de la llevadura alcoholílica, el desenvolupament de germes de malalties notables de ferment manífic.

El retràs que porta pel començament de la fermentació l'acít sulfúric y la disminució subsegüent de la seva ac-

titat, tindràn, donchs, per efecte en primer terme l'abaixament de la temperatura inicial de la verema y totseguit y els inconvenients citats.

La seva acció moderadora ha sigut comprovada desde molts anys per gran nombre de propietaris algerians, que la consideren justificadament com a un veritable regulador de temperatura y tendeixen cada dia més a utilitzar-la per a realitzar una espècie de refrigeració indirecta del most.

Com veiem, aquests dos senyors tampoch ens parlen poch ni gens del monillatge.

Per últim, deu aconsellar-se als que tinguin un most massa ric en sucre, lo que recomana M. Coste-Floret als del Mitjà de França, o sia que calin els rahons quan encara tenen una acidessa normal, això es, quan no siguin ben madurs, y si per qualsevol circumstància té d'utilitzar-se una verema massa madura, convé corregir la seva acidessa.

Crech que ab lo manifestat n'hi ha prou per a provar que per a logar la fermentació dels mostos y la completa transformació del sucre, encara que hi sigui en gran quantitat, no's té de recórrer a aiguarlo.

Companyes vinyaters, no vos cregueu a h'aquests que prediquen posar aigua als mostos, perquè segons el Códic penal constitueix el delicte d'aument fraudulenta de la cullita; no temeu pels vostres vins quan els mostos vos portin molt sucre; no es això cap defecte de constitució, ans al contrari, es senyal de riquesa en alcohol y color pels vins que n'han de sortir; lo que sí deu ésser temer es l'insuficiència d'acidessa per ésser un gros defecte de constitució; corregint-la, donchs lo que li falti; estudiad la manera de dirigir les fermentacions y de evitar les altes temperatures de fermentació, coses que no són avuy difícils ni cap secret per ningú y vos asseguro que sense posarhi aigua tindreu uns vins que desde'l punt de vista enològic y mercantil res deixaran que desatjar.

J. TORRAS Y RODÓ.

Banyeres del Penadès.

La edat del cavall per les dents

Molt se parla de la bondat del procediment de conèixer ab les dents d'un cavall, la seva edat, però molts són els que s'equivoquen, y avuy acudim nosaltres al seu assaig, publicant un gravat, ab explicacions, ab lo qual se podrà bona base per solucionar el problema de averiguar l'edat dels cavalls per la seva dentadura.

Durant els primers 10 mesos de la vida d'un poltre, apareixen els incisius provisionals (figura 0). Apar d'aquesta edat, se coneix que un poltre no té encara un any, per la seva cúa llanuda.

Els incisius són completats a l'any, però presenten diferències ab els de poltres de dos anys. Quan tenen un any, gairebé no hi ha desgast y estan molt units (figura 1).

Als dos anys la part de dintre de les dues dents incisives extremes, s'ha

desenrollat; les dents centrals tenen senyals marcats de desgast, y totes semblen iguals, com més reduïdes que a l'any d'edat. Estàn una mica apartades a la base, per causa del creixement de la barra (figura 2).

Hi ha qui ha confós l'edat de dos anys ab la de cinch, però les diferències de conformació de l'animal y de les dents de llet ab les dents permanents, no deixa lloch a dubte.

Als tres anys (figura 3) hi ha dues dents permanents al mig y dues de llet a cada costat.

Als quatre anys (figura 4) té'l cavall quatre dents permanents y una de llet a cada costat.

L'altra figura 4 representa l'aspecte de la boca quan està cosa, y com s'uniexen les dents.

Pochs mesos abans d'arribar als cinch anys, se perden les dues últimes dents incisives de llet, de manera que, als cinch anys, hi ha les sis dents definitives, essent molt primes les dues últimes, quasi sense interior visible (fig. 5).

Els incisius estan completament desenrollats als sis anys (figura 6).

Com se veu, hi ha senyals ben marcats per a conèixer l'edat dels cavalls.

mentres no hagin passat dels sis anys, sense que vulguem dir que, devegades, no's trenquen les regles esmentades, bé per causes naturals, bé per l'artifici.

Aixís, per exemple, s'ha donat el cas d'arrancada d'un cavall de quatre anys els dits incisius de llet, per fer avançar la creixença dels permanents y simular que'l cavall, en lloch de quatre anys, ne té cinch; però, en aquest y altres casos, fixant-hi bé's descobriren certes anormalitats, tals com distàncies irregulars en les dents; l'esmalte de les dents fetes naixer, diríem, per força, es diferent que si haguessin aparegut naturalment, etc.

Un cop el cavall ha passat dels sis anys, es més difícil conèixer la seva edat, fent-se més precís observar, admes de la forma de les dents, l'estat de les matèries de què's componen, o sigui l'esmalte y l'interior de la dent, que es tou.

Fins als sis anys, la superfície de les dents, es irregular; als sis anys comencen a esborrarse les irregularitats en les dents centrals; als set, s'han esborrat y comencen a esborrarse en les

dues dents següents (figura 7). Als vint anys, s'han esborrat en totes (figura 8), quedant solament senyals en els dos extrems, que desapareixen als nou anys (figura 9).

Se pot veure en els dos anys següents una petita estrella que recorda l'esmalte que cobria originariament el fons, estrella que's va empentint, y als 12 o 13 anys ja no'n queda res.

S'han de tenir en compte varies circumstàncies: hi haurà més desgast en les dents del cavall que mengi grana, que no en les del que pasuri; les dents d'un animal s'hi y ben alimentat, resistiran més que no les d'aquell que siga mal cuidat.

Quan el cavall arriba als 10 anys (figura 10), les dues dents centrals no's toquen bé, prenent una forma triangular que s'accentua cada any (figura 11 y 12).

Es basant difícil, després dels 12 anys, apreciar l'edat per les dents; no obstant, donem, en el gravat adjunt, la forma que van prenent.

Als 16 anys (figura 13); als 20 anys (figura 14); als 24 anys (figura 15); mes enllà de 24 anys (figura 16 y 17).

Cría y recría del bestiar cavallar

II

Higiene de la munta, gestació y part

Els animals de més senzilla organització poden reproduir-se operant-se en ells fenòmens de divisió que donen lloch a altres innumrables sers de la mateixa espècie y d'un tot iguals als aquells que els acaben d'originar.

Les espècies més complicades, a mida que s'han perfeccionat ses funcions, son objecte d'una especialització, ben determinada, en tots els actes fundamentals de sa vida en certa manera independent. Per això es que per la reproducció del bestiar cavallar se necessita la cooperació d'adobs sexes; aqueix coneixement es dels més transcendental importància, car d'ell ne dedueix la participació que cada un d'ells ha de tenir en la formació del producte, el que forçosament ha de reproduir les qualitats d'adobs progenitors.

La fecundació, fenòmen essencialíssim, té lloch per l'acte de la munta, esalts o acoblaments.

Els animals que viuen en llibertat, el fan d'una manera natural, estant el fet exposat a innumrables perills, que son moltes vegades causa de sa destrucció. L'home, al criar als animals, no deu oblidar cap d'aquelles prescripcions higièniques que li han de fer productives aqueixes explotacions, les que d'altra manera no poden pas atribuir al florentment de cap país.

Aixís es que s'han provat varies sistemes de muntades, encaminats tots a assegurar l'èxit de la reproducció. D'aquieus, tres son els principals y que's ocuparan ab alguna detenció: el de llibertat, el de munt y el mixte.

El primer es el que s'acosta a com ho fa la naturalesa; consisteix en deixar completament lliure al bestiar. Aqueixa pràctica rutinaria, confiada per complet al etzar, ofereix seriosos inconvenients, car pot succeir quel·l semental atengui a una sola euga, lo que unit a altres menys importants, ha sigut causa de que s'hagi abandonat per complet aqueixa manera d'explotació.

El segon perills com l'esmentat, s'ha extés per totes les parades que evolucionen ab la civilització, el sistema que s'anomena a smés. A n'aqueix, l'home dirigeix l'acte de l'acoblament, el que s'ajusta a les condicions de duració, y demés que exigeixen les prescripcions higièniques y zootècniques. Pera poder fer ab utilitat aqueix sistema de munta, es necessari disposar d'un pati gran, que estigui exposat a les corrents d'aire y que tampoch sia molestat per remors estranyes, que podrien conduir-se a causes perturbadores de la fecundació.

Escollit que sia aqueix lloch, s'hi emmena l'euga, la que encara que vagi moguda, sol rebre a coses al semental, per lo que's fa necessari treballar convenientment: si després de subjectada encara se resisteix a ésser coberta, se procurarà amansar-la per les carícies y el bon tracte, no fent és de cap mena de càstich ni mortificació, que son en aqueix, com en altres casos, del tot improcedents.

Una vagada acabada la munta se separan els dos reproductors, fet avançar a l'euga y may recular al cavall, com hem vist en algunes ocasions. Se's enumerarà a un passeig que no baixi de mitja hora, y després se's torna a ses respectives habitacons.

La munta mixta es una barreja dels procediments anteriors. Consisteix en proporcionar al bestiar de cria condicions que's li recorden son estat de llibertat, però essent sempre vigilats per l'home. No entrarem pas en particularitats sobre aqueixa mena d'explotació, car per seguir ab profit econòmic, requereix que la parada sia d'una importància gran, de la que generalment se'n troben mancades les dels nostres agricultors.

Creiem innecessari fer constar l'infinitat d'algunes costums ridícules y perjudicials devegades, que consisteixen en pegar barbarement a l'euga després de ésser coberta, mullar-li'ter; posterior, y altres més supersticioses per cert, car veiem ab satisfacció com les corrents modernes els van finalment desenterrant.

GESTACIÓ. — A la tarda, després de les eugues que porten a ses entranyes el producte de la fecundació, o dit ab altres termes el temps que transcorre desde la fecundació a l'època normal del part. Aqueixa duració es variable per cada espècie dels animals domèstics, y fins en nostre cas particular, no dura lo mateix, segons que'l pare sia un cavall o bé un roci; en el primer cas es, segons en Corrovin, d'uns onze mesos y cinch dies, y arriba a dotze mesos si hi sigui un ase el que hi acopla a l'euga que està gestant.

No es pas del tot fàcil denunciar aqueixa particularitat en les eugues durant els sis primers mesos del embarç. Se necessita conèixer prèviament el caràcter del animal per deduir, per les modificacions que li tenen lloch, la presència de la munta. Quan aqueixa existència les eugues s'han ab facilitat, no volent al cavall, caminen pèssosament y si son vicioses, se fan més maneres y fàcils de manejar. Els quimichs diuen que a la orina de les eugues que gesten hi falten les sals de calç, que son empleades en la formació del esquelet del nou ser.

Al arribar al seté mes es molt fàcil conèixer si existeix la gestació, puig el fet se mou dintre la matrina al heur: la mare aqueix freda, etc., y aqueixos moviments poden provocar artificialment, efectuand una lleugera pressió entre'l meluch y les últimes costelles.

Tots els cuidados higiènics que demana l'euga prenyas van encaminats a evitar cap causa possible d'abort.

Ademés de moltes malalties y medicaments que son causa de que les eugues abortin, hi ha també moltes altres presentacions d'abort, degudes al desconeixement complet de les prescripcions higièniques. En primer lloch, no's farà treballar molt a les tals eugues, tractant ab cura, procurant que no estiguin exposades als canvis de temperatura sobtats: se'ls hi proporcionaran aliments no durius, de fàcil digestió y de poch volum, car, en cas contrari, s'omplen les vísceres digestives, les que contrariant la matrina, son sempre causa d'abort.

En els últims períodes de la gestació, no hi ha més que preparar les habitacions pera que'l part sigui normal. Quan aqueix es distòic s'han de donar aqueix

ausilis d'un facultatiu, eliminant la intervenció de gent estranya que no fa més que complicar la resolució de la malaltia.

Una vegada el part ha tingut lloch, l'euga's cuida de netejar el fet de les cobertes que l'envolcallen. Si al cap d'una o dues hores les secundàries no s'han expulsat, es necessari fer "car artificialment la seva sortida. A l'euga se l'abrigarà y se li donarà begudes d'aigua blanca y se farà manar al poltre la primera llet anomenada "colostrum".

Ara no més queda'l nou ser per cuidar ab preferència; la lactàcia requereix una marcada intervenció de la higiene, si no, moren molts poltres.

En un altre article's ocuparem.

Francisco CRNTRICH NUALART, Estudiant de Veterinària.

Saragossa.

CRONICA

El temps. — Per fi, ha plogut. Les pluges han sigut generals a tot Espanya, inclosa a Murcia, a Alacant y altres llocs en que feya anys que no hi havia plogut tant.

Mentres feyen a Castelló 55 mil·límetres; Murcia, 52; Alacant, 48; Albacete, 46; Màlaga, 28; Conca, 28; Toledo, 27; Girona, Valencia y Sevilla, 26. L'observatori Central Meteorològic anuncia val mal temps.

Mal temps, sí, perquè no ha plogut prou pera que revenguessin les aigües com ts de desitjar, però de moment se salven les cullites més o menys parcialment.

Durant la setmanada passada s'han treballat de ferm les terres; els blats ahont no eren ben morts o ja segats per farratge s'han reverdit y estirat; molts esplets han trobat prou humitat pera salvar-se; els arbres han adquirit vigor per una temporada. No podem cantar victòria perquè s'acosten dies de prova ab el sol d'estiu, però podem tenir algunes esperances de que, si no hi ha anyada plena, no's perdin aquets tot. Aquestes son les impressions d'un natiu a Catalunya, especialment en aqueixes comarques en que's vents no han fet molt mal y en que no hi ha pedregat.

Les impressions al restant d'Espanya son relativament optimistes.

A Murcia es veu que no's va poder sembrar y que les oliveres y ametllers no han pogut florir, però ara se poden llaurar les terres, plantar hortalisses y millors dels arbres y se han omplert les cisternes per als usos domèstics; les comarques blatares de Monegas y Sarrineta (Aragó) y de les Castelles han rebut aigua pera salvar parcialment les cullites; els prats y oliverars d'altres punts han guanyat un compàs d'espera; tota Espanya torna de mort a vida. Alabat sia Deu, y que el fassi que sense tardar puguem fruit de pluges més llargues que aqueixes que's han posat ja mèl a la boca!

Garayons. — Aixís com fins ara ens hem deixat pendre'ls bons garayons que hi havia a les montanyes de Olot y Pla de Vich, com també n'hi havia a Baeurs, Zamora y en alguns punts de Andalusia, sembla que hi ha què's proposa importar-los d'Amèrica, ahont van barato. Per consegüent, lo que caldria es que les companyies de vapor donguessin facilitats pera'l transport, car avuy resulta molt carregós.

Concurs

